

Beslutningsforslag nr. B 1. Fremsat den 2. oktober 1985 af Kelm-Hansen (S), Lasse Budtz (S), Helle Degn (S), Hans Hækkerup (S), Qvist Jørgensen (S), Kjeld Olesen (S), Robert Pedersen (S) og Løvig Simonsen (S)

Forslag til folketingsbeslutning

om yderligere skærpelse af sanktioneerne mod Sydafrika

Folketinget pålægger regeringen at iværksætte følgende foranstaltninger – om nødvendigt i form af forslag til lovgivning – til skærpelse af Danmarks sanktionspolitik over for Den sydafrikanske Republik:

1. Salg af olie fra danske oliefelter til Den sydafrikanske Republik samt transport dertil af olie på danskejede skibe skal op-høre.
2. Regeringen skal inden 1. december 1985 fremsætte lovforslag, der pålægger elsel-skaberne at afvikle kulimporten fra Sydaf-rika hurtigst muligt. Det skal sikres, at andre firmaer ikke iværksætter import af sydafrikanske kul i afviklingsperioden.
3. Al anden import fra Den sydafrikanske Republik skal som hovedregel ophøre in-den 1. juni 1986.
4. Salg i Danmark af den sydafrikanske Kruger Rand må ikke længere finde sted.
5. Salg eller leje til Den sydafrikanske Re-publik af teknologi, der kan anvendes til nukleare og militære formål eller finde anvendelse til opretholdelse af regeringens apartheidpolitik, forbydes.
6. Der ydes direkte støtte til ANCs og SWA-POs humanitære og oplysningsmæssige virksomhed, herunder til ANCs kontor i Danmark.
7. Danske folkelige organisationers oplys-ningsarbejde om den sydafrikanske apart-heidspolitik støttes.
8. Regeringen skal styrke sine bestræbelser i det nordiske samarbejde, i EF og i FN for at udvide de fælles økonomiske, handels-mæssige og kulturelle sanktioner for deri-gennem at sikre en total isolation af Den sydafrikanske Republik, hvilket også skal omfatte et stop for internationale kredit-ter.
9. De af Danmark gennemførte sanktioner skal også omfatte Namibia, indtil Den sydafrikanske Republik opgiver sin ulovli-ge annektion af landet.

Bemærkninger til forslaget

I de senere år har folketinget ved gentagne lejligheder drøftet Den sydafrikanske Republiks apartheidpolitik over for landets sorte befolkningsflertal. Der har ikke været enstemmighed i folketinget med hensyn til, hvilke sanktioner Danmark burde iværksætte over for Sydafrika for derved at være med til at presse regeringen til at opgive sin racistiske politik. Næsten alle danske partier har dog deltaget i en klar fordømmelse af den umenneskelige behandling, som finder sted i Sydafrika af den sorte befolkning.

Den sydafrikanske regering har desværre været uimodtagelig for de mange opfordringer til at ændre sin politik, som er fremkommet fra stort set alle lande. Botha-regimet har indskrænket sig til at gennemføre nogle få ændringer, der skulle give omverdenen det indtryk, at man var bevægelig, men i realiteten var det kun sløringsmanøvrer, der skulle skjule, at den behårde apartheidpolitik blev fastholdt.

Den sorte befolkning, som de første mange år arbejdede for en fredelig løsning af konflikten, har derfor mistet tålmodigheden. Enhver demonstration og alle deres initiativer er imidlertid blevet mødt med en uhørt brutalitet, og tallet på dræbte og sårede vokser i disse måneder med uhyggelig hast.

Overalt i verden er denne udvikling blevet fulgt med stigende bekymring. I Danmark har det givet sig udslag i, at sanktionspolitikken over for Sydafrika gradvis er blevet strammet i de senere år. Det gælder også i de øvrige nordiske lande samt i en række andre lande.

I FNs generalforsamling er der gennem årene vedtaget adskillige fordømmende resolutioner. Den allerseneste tids uroligheder i Den sydafrikanske Republik, som tyder på, at landet nu er på randen af en blodig borgerkrig, har medført, at nu også FNs sikkerhedsråd med hidtil uset skarphed har udtalt sig om apartheidpolitikken i Sydafrika.

Den 21. juli 1985 indførte præsident P. W. Bothas regering undtagelsestilstand i 36 distrikter. Få dage efter, den 26. juli, vedtog FNs sikkerhedsråd en fordømmende resolution (nr. 569) fremsat af

Frankrig og Danmark, hvor FNs medlemsstater opfordres til at gennemføre en række sanktioner, ligesom de lande, der allerede har gennemført sanktioner, opfordres til at iværksætte nye sanktioner.

Den 21. august fremlagde formanden for FNs sikkerhedsråd en ny erklæring fra sikkerhedsrådet foranlediget af den voldsomme skuffelse, der ramte hele verden, da den tale, som præsidenten, P. W. Botha, holdt den 15. august, ikke indeholdt de ventede reformplaner.

Herefter står det ganske klart, at den sydafrikanske regering ønsker at fastholde sin racistiske politik. Man har ikke villet læse skriften på væggen i form af de seneste måneders voldsomme uro, der i realiteten er begyndelsen til en uhyggelig og blodig borgerkrig. Præsident P. W. Bothas og det hvide mindretals styres forstokkethed gør det nu uomgængeligt nødvendigt, at presset mod Sydafrika øges. De økonomiske sanktioner må udbygges på alle måder, da det tilsyneladende er det eneste, som vil kunne bringe det hvide mindretal til fornuft.

I sikkerhedsrådets resolution nr. 569, som Danmark var medforslagsstiller til, opregnes forskellige sanktionsmuligheder, som Danmark naturligvis er forpligtet over for, ligesom der opfordres til at iværksætte yderligere sanktioner.

Beslutningsforslaget indebærer derfor en række elementer, som er en logisk videreførelse af de sanktioner, Danmark hidtil har gennemført.

Forslagsstillerne er naturligvis klar over, at målet for antiapartheidpolitikken må være at få etableret omfattende internationale sanktioner. Derfor indeholder beslutningsforslaget også et pålæg til regeringen om at styrke bestræbelserne for at etablere sådanne sanktioner gennem det nordiske samarbejde og i EF og FN. Den hidtidige udvikling har imidlertid vist, at det har en overordnet politisk betydning for den internationale beslutningsproces, at der gennemføres nationale sanktioner.

Fra mange sider er det påvist, at en olieboycot vil være meget generende for det sydafrikanske

regime. Derfor indgår det i beslutningsforslaget, at der ikke skal kunne sælges olie fra de danske olie-felter til Sydafrika og heller ikke transporteres olie på danskejede skibe.

Den forværrede situation i Sydafrika nødvendiggør efter forslagsstillernes opfattelse en vedtagelse om, at regeringen skal fremsætte et lovforslag inden 1. december 1985, som pålægger elselskaberne at afvikle kulimporten fra Sydafrika hurtigst muligt.

Det skal sikres, at andre firmaer ikke kan omgå beslutningen i afviklingsperioden, sådan som det tidligere har været tilfældet med BP og Shell.

Derudover vil et stop for al anden import fra Sydafrika være en naturlig reaktion på udviklingen i Den sydafrikanske Republik. Stoppet skal som hovedregel have gyldighed fra 1. juni 1986 under hensyntagen til, at importørerne ikke tidligere har fået opfordring til at afvikle importen, sådan som tilfældet har været med elselskaberne.

I sikkerhedsrådets resolution nr. 569 er der direkte nævnt den sydafrikanske guldmønt Kruger Rand. Resolutionen omtaler også teknologisamarbejdet vedrørende nuklear energi samt computerudstyr til militær og politi, så det vil være nærliggende at forbyde alt salg af teknologi, der kan anvendes på disse områder.

Det har været vigtigt for forslagsstillerne, at oplysningsarbejdet vedrørende apartheidpolitikken i Sydafrika styrkes, og derfor stilles der forslag om direkte støtte til dette arbejde. Det er ligeledes væ-

sentligt, at den støtte, der allerede gives til ofrene for apartheidpolitikken, udvides til en direkte støtte til såvel ANC's som SWAPO's humanitære arbejde og til deres oplysningsvirksomhed, herunder at der ydes direkte støtte til ANC's kontor i København.

For at undgå, at den danske sanktionspolitik undergraves gennem samhandel via Namibia, indebærer forslaget, at Namibia vil være omfattet af bestemmelserne, indtil Den sydafrikanske Republik opgiver sin uretmæssige annekktion af Namibia.

Modstanderne af sanktionspolitikken mod Sydafrika bruger ofte som argument, at sanktionerne også vil ramme den sorte befolkning. Det sorte flertals egne organisationer opfordrer imidlertid kraftigt til, at omverdenen bør iværksætte disse sanktioner, ligesom en af deres fremmeste talsmænd, biskop Desmond Tutu, har gjort det på det allerseneste.

Det samme gælder repræsentanterne for de omkringliggende afrikanske stater, der også vil kunne blive berørt af sanktionerne eller af de modforanstaltninger, som Den sydafrikanske Republik måtte iværksætte. Disse lande har ved mange lejligheder, senest i forbindelse med et møde i Arusha den 9. august i år, klart tilkendegivet, at de finder sanktionspolitikken helt nødvendig for at fremtvinge en afskaffelse af den sydafrikanske apartheidpolitik. Repræsentanter for Lesothos regering har for øvrigt fremhævet sanktionspolitikens nødvendighed under et møde med folketingets udenrigsudvalg.